

Бібліотечний навігатор «Нові та сучасні книги для найактивніших читачів».

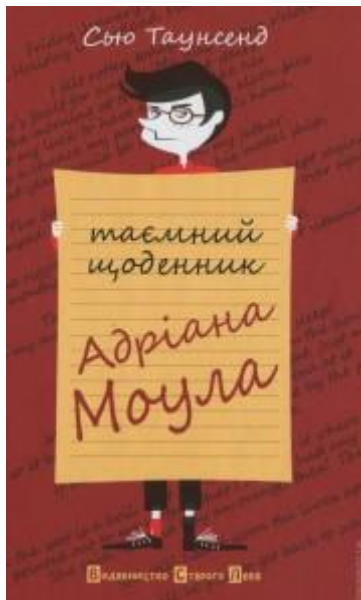
Жага дізнатися, що ж трапиться далі, бажання перегорнути сторінку, необхідність продовжувати, навіть якщо буде важко, тому що хтось потрапив у біду, і ти повинен дізнатися, чим це все скінчиться... в цьому справжній драйв. Це змушує дізнаватися нові слова, думати по-іншому, продовжувати рухатися вперед. Читання – це приємна розвага. Найпростіше – знайди книги, які тобі подобаються і зрозумієш :

Читати – круто!

“Диваки і зануди”, Ульф Старк

У 12-річної Сімони все пішло шкереберть. Її “не така як всі” мама зійшлася з занудою Інґве, і через це їй доводиться переїхати до іншого будинку, змінити школу і друзів, втратити улюбленого пса Кільроя. Проблеми поглиблюються, коли у новій школі їй приймають за хлопчика Симона. Спочатку їй подобається прикидатися хлопцем, але незабаром вона закохується... і закохуються у неї. Добре, що у Сімони є дідусь, до якого можна притиснутися, розповісти про те, що трапилося, разом посміятися – і проблеми вже не здаються такими невирішуваними. Дідусь, який втече рано вранці з лікарні в жіночих чоботях і повідає, що диваком бути набагато краще, ніж занудою, і влаштує незабутню вечірку. Останню.

“Таємний щоденник Адріана Моула”, Сью Таунсенд

Тринадцятирічний Адріан має стільки гризот, що ровесникам і не снилося. Вугрі, проблеми у школі, проблеми зі здоров'ям, кохана дівчина зустрічається з найкращим другом, складні стосунки між батьками, які от-от розлучаться, неприйняття його поезії – і то ще далеко не все. Все не буває так зле, щоб не могло стати ще гірше, особливо, коли ти – інтелектуал-підліток. А ще в Адріана є войовнича бабуся, здатна захистити онука від знущань. Ну й те, що книжка написана у формі щоденника і листів, додає їй особливого шарму.

“Йорген + Анна = любов”, Вігдіс Йорт

Перше кохання, боязке і сором'язливе і водночас сміливе і безрозсудне. На початку Анна ще весела, рухлива десятирічна дівчинка, яка обожає таємниці, лазити по деревах і гасати на велосипеді. Але ось в її класі з'являється новачок, і звичний світ Анни перевертається догори дригом – вона закохується. На шляху у неї стають суперниці, але це ж кохання – тож всі методи досягнення мети йдуть в хід.

“Не такий”, Сергій Гридін

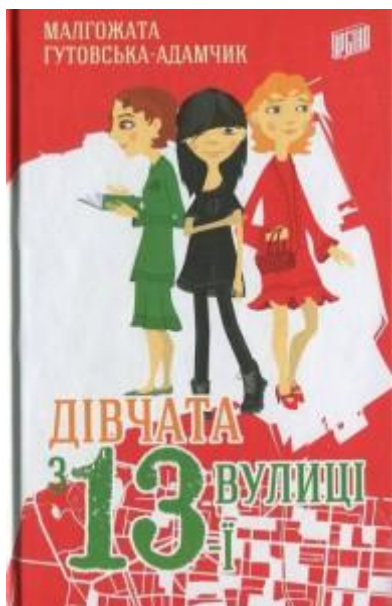
Книга, що вражає своєю відвертістю. Про школу, родину, суспільство, полишених самих на себе дітей, і взагалі про життя, яким воно є – без прикрас і без купюр, сповнене суворих реалій і випробувань. Може, хтось скаже, що бути дитиною, тим паче підлітком – просто. Але якщо ти відрізняєшся від решти, скажімо, надмірною вагою, тобі не оминуть зневаги і знущань однолітків і навіть дорослих. Однак у тебе залишається шанс знайти в собі силу піднятися над своїми образами, зусиллям волі змусити себе стати «таким», який порятує не лише себе, а й простягне руку допомоги слабшому.

“Новенька та інші історії”, Оксана Сайко

13-річним героям оповідань цієї книжки доводиться – може, вперше в житті й часто в драматичних ситуаціях – зробити рішучий вибір на користь або добра, або зла. Так вони пізнають людей і пізнають себе. Які методи годяться в боротьбі за перемогу на конкурсі краси? Що робити, коли товариш в біді –

бігти за дорослими чи намагатися рятувати самому? Чим «віддячити» не надто доброзичливому учителеві – осудом чи співчуттям?..

“Дівчата з 13-ї вулиці”, Малгожата Гутовська-

Адамчик

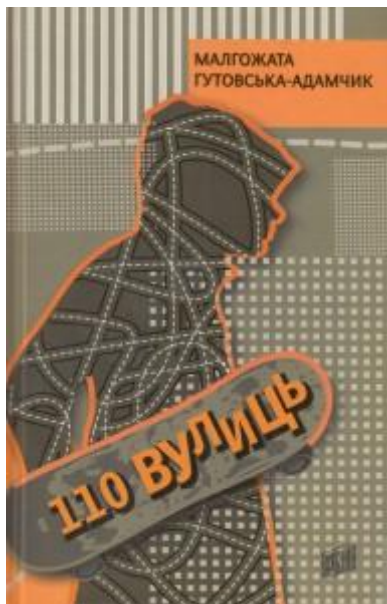
Ви ще не читали такої відвертої, правдивої та проникливої книжки, де з надзвичайним розумінням описуються проблеми чотирнадцятирічних. Вічно похмура Агата, легковажна Клаудія й старанна відмінниця Зося – однокласниці, але не подруги. Занадто вони різні. Та несподівано доля зводить дівчат разом. Вони отримують незвичайне завдання – читати вголос їхній однолітці Магді, яка лежить у комі після нещасного випадку. Вражена Агата розуміє, що ця дівчина і є таємничою незнайомкою, яка віднедавна постійно їй снилася! Своїми здогадами вона ділиться із Клаудією та Зосяю. Тепер у них є спільна мрія: Магда мусить прокинутися...

“Абсолютно нецілована”, Ніна Е. Грюнтведт

Щоденник дівчинки-підлітка. Уда Андреа Стоккгейм вже знайома читачам за книгою «Привіт, це я!» – пише про себе, свою найближчу подругу Гелле,

молодшу сестричку Ерле, тата й маму, шкільних друзів. І, звичайно ж, про свої перші закоханості. Словом, про всі-всі найпотаємніші таємниці, про які можна писати в чудовому новенькому записнику-щоденнику, який замикається на ключик. Саме через кохання Уда стикається з напруженням у стосунках з близькими, шкільна успішність стрімко падає, а її вчинки позбавляються обережності. Але все можна вирішити, якщо наважитися поговорити щиро.

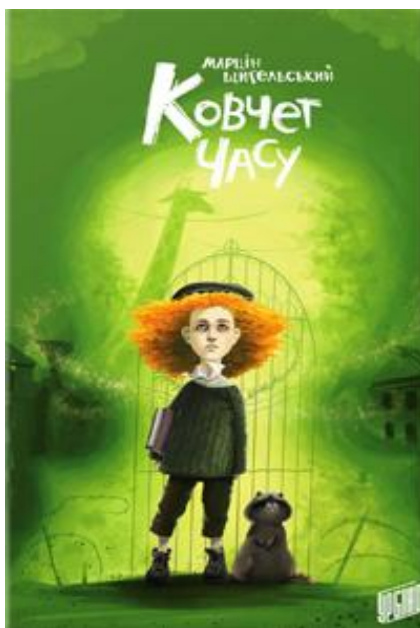
“110 вулиць”, Малгожата Гувовська-Адамчик

Цього разу із типовими – і не дуже – підлітковими труднощами стикається Міхал, 16-річний варшав’янин. Він мешкає в просторій квартирі в престижному районі Варшави, батько більшу частину доби перебуває на роботі, ніколи не відмовляє в кишенькових грошах. У школі теж все добре. Смакуючи перспективу відпочинку в Португалії та мовного табору в Лондоні, хлопець і не підозрює, яку несподіванку готує йому доля. Авторка із традиційною проникливістю і правдивістю відтворює світ старшокласників, з його прагненнями, страхами і бунтарством, та гармонійно переплітає його зі світом дорослих – батьків і друзів родини – для ще більшої глибини та розуміння, наскільки непросте навіть ідеальне, на перший погляд, життя.

“Клас пані Чайки”, Малгожата-Кароліна Пекарська

Труднощі підліткового віку, негаразди у школі та вдома, перші почуття й розчарування. Головні герої роману – варшавські гімназисти – вчаться складного мистецтва прийняття іншої людини, з усіма її вадами. Вони закохуються, ходять на вечірки, напиваються, читають і обговорюють дорослі важливі питання. За три роки навчання з одному класі з цими дітьми стається багато цікавого, вони помиляються, але знаходять способи виправитися. А ще в цій книжці повно гумору й дотепів, і немає і натяку на моралізаторство.

Марцін Щигельський. «Ковчег часу»

1942 рік, Варшава, німецька окупація. Історія про дев'ятирічного хлопчика Рафала, який жив з дідусем у польському гетто, побудована на реальних подіях. Дідусь продає своє найцінніше – скрипку, якою заробляв на життя, щоб малого Рафала вивести з гетто і влаштувати у сім'ї поза муром. Але події починають розвиватися не так, як було заплановано. Хлопчику доводиться виживати.

Наскрізною книгою, що допомагає Рафалові долати життєві труднощі, є «Машина часу» англійського письменника Герберта Уеллса. Ця книжка за різних обставин двічі потрапляє до рук хлопчикові і супроводжує його усюди не лише як паперове видання, а що важливіше – як спосіб вижити. Зрештою, сам «Ковчег часу» – це певна алузія на Уеллса.

Читати не лише цікаво, але й місцями моторошно. Але прожити історію до останньої сторінки варто – там часові перетворення, які прояснюють сюжет книжки. Видавець рекомендує дітям від 9 років, але якість розповіді, захопливість сюжету та документальне історичне тло є достатніми аргументами і для старших підлітків. Це та книга, в якій мораль невидима, а реалії життя – повчальні.

Валентин Бердт. «Все починається в 13».

Якщо ви любляете дивитися фільми жахів, читати про відьом і слухати страшні історії про походи на кладовище опівночі, ця книга для вас. Якщо ж ви не любите, коли вам лоскочуть нерви історійками про магичні ритуали, закляття та привидів, тоді навіть не відкривайте цю книгу. Адже розповідь справді стахненька, не зважаючи, що розрахована на читачів віком 11-14 років.

Герої, три хлопця та дівчина, приїхали на літні канікули у село. Все починалося весело, безтурботно, а перетворилося на суцільне жахіття. Тут і дивні повідомлення в соцмережах, і реальні ритуали на кладовищі, і низка паранормальних явищ і багато іншого, від чого мурашки по тілу під час читання. Окрім того, це історія про трагічне кохання головних героїв. Але найголовніше – це боротьба добра зі злими чарами.

Текст реалістичний та захопливий. У повісті часто фігурує комп'ютер як неодмінний атрибут

сучасної молоді. Але одночасно вчуваються й авторські натяки на несхвалення залежності від комп'ютерних забавок та загалом довгого перебування перед монітором. Загалом же менторський тон як такий не звучить надто гучно та грізно.

Малгожата Гутовська-Адамчик. «220 маршрутів».

Видавництво «Урбіно» продовжує перекладати польських підліткових авторів. Українською раніше з'явився роман для дівчат «Дівчата з 13 вулиці» Малгожати Гутовської-Адамчик. У квітні друком вийшла друга книга польської авторки із так званої діалогії про двох братів. Якщо перша історія «110 вулиць» була здебільшого про старшого брата Міхала, то друга книга «220 маршрутів» – про молодшого Міхася. Але загалом це окрема історія, а не продовження сюжету першої книжки.

Це не лише історія про дружбу хлопців у підлітковому віці, але й про важливі моменти вибору, сумнівів, ревнощів та, на перший погляд, банальних непорозумінь. Тут немає романтичних історій про перше кохання – тобто така історія є, але вона стримано-чоловіча та розсудлива. Це також книжка про важливі екзистенційні та духовні моменти.

Ну і яка підліткова історія без мрій про рок-групу і справжні музичні інструменти. Авторка відмінно склала іспит на знання всіх деталей барабанної установки, імен відомих гітаристів та барабанщиків, їхнього репертуару тощо. Історія звучить по-справжньому підлітково і без перегинів у бік емоційності, трагічності та невиконаних домашніх завдань.

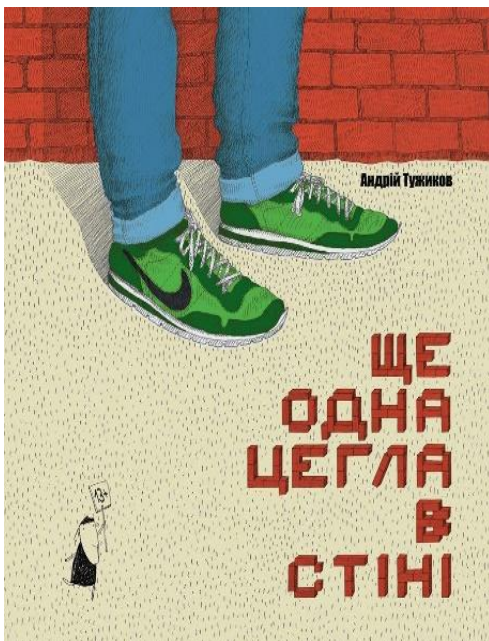

Оксана Луцшевська. «Вітер з-під сонця»

Повість про один день із життя дівчинки Рисі, хлопця Жеки, його мами Марини та її подруги Клементини. Рися мусить виконувати немилі домашні обов'язки та допомагати батькам у торгівлі, Жека приїхав сюди на відпочинок з мамою. Як усі сюжетні лінії розв'яжуться, як авторка впорається із їхніми життєвими психологічними проблемами?

Молода українська письменниця настільки майстерно побудувала сюжет, непередбачувано для читача кілька ліній поєднала в одне спільне плетиво, що розв'язка того дня стає довгоочікуваним фіналом. Попри мозаїчну будову тексту, у книжці авторка передає літню атмосферу лиману — герої живуть, відпочивають і працюють у Затоці, на узбережжі Чорного моря. А ще в історії присутні коти, які не лише слугують милими декораціями оповіді, але мають певний символічний характер.

У тексті небагато героїв, але Оксана Луцшевська зуміла чітко змалювати їхній настрій та душевний стан, прагнення любові, свободи та власного простору. Так, наприклад, звичний для підліткової літератури конфлікт поколінь у цій книжці постає як особиста криза кожного, для вирішення якої необхідні власні зусилля та любов.

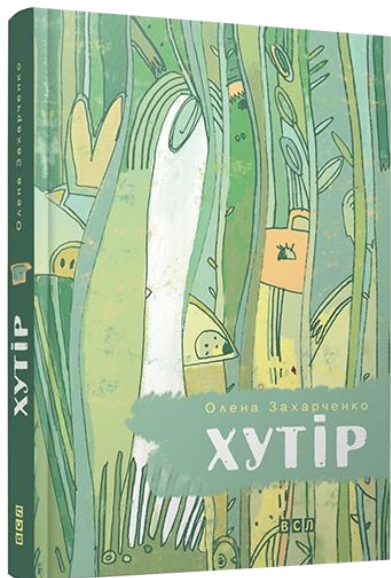
Андрій Тужиков. «Ще одна цегла в стіні».

Жорстоко-соціальна та песимістично-реалістична повість — дебют молодого чернівецького письменника. Троє товаришів у ранньому підлітковому віці малюють графіті, бавляться у

відеоігри, згодом вступають в університет. До певного моменту вони однодумці і часто разом проводять вільний час. Але з віком погляди і сприйняття світу починають відрізнятися в кожного: хтось продовжує справу батька-мента, хтось навіки залишається поетом не лише в душі, а третій, головний герой повісті, намагається боротися із системою. Чи вдасться йому побороти усталені звичаї хабарництва, брехні та влади грошей, а чи доведеться здатися і перетворитися на ще одну цеглину в стіні?

У тексті автор галопом проходить українськими реаліями 90-х та початку 2000-х років. Тут і про середовище графітчиків і панк-фанів, і про появу перших мобілок і комп'ютерів, і згодом про літературні середовища і подорожі автостопом. Соціальна картина песимістична та дещо стереотипно зображена. Наприклад, у героя немає іншого вибору, окрім як платити «на лапу» викладачеві (хоча від нього цього ніхто й не вимагає, просто треба стипендію). Кінцівка неочікувана.

Після читання виникає дивний післясмак тексту. З одного боку, безнадійність історії переконує у неможливості змін, з іншого боку — книжка сприймається як ретроспектива, факт нашого донедавного існування, обмеженого своїм дореволюційним та домайданим часом. Не виключено, що підлітки із різних середовищ сприймуть цю книжку по-різному.

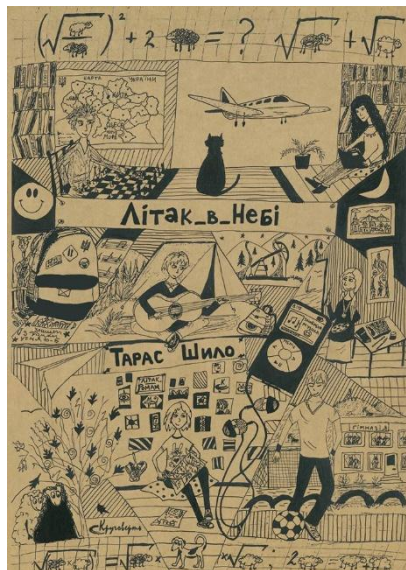
Олена Захарченко. «Хутір».

Повість «Хутір» для молодшого підліткового віку торкається теми, на яку книжок у сучасній українській дитячій і підлітковій літературі майже немає. Ідеться про особливий історичний період – останні роки існування Радянського Союзу – та дитинство дівчинки, що минає на фоні цивілізаційних зрушень. Крім того, у книжці напрочуд талановито та по-сучасному зроблено екскурс у тему Української повстанської армії.

Головна героїня Христинка вимушено переселяється на хутір до бабусі. Сільський світ, сповнений природних принад, виявляється казковим не тільки в метафоричному, але й буквальному сенсі. Дівчинка виявляє, що навколо неї живуть чарівні істоти, а звірі вміють розмовляти. Щобільше, уся ця казкова дійсність щонайтісніше пов'язана із перипетіями в її долі та її країні.

Такі теми як історична пам'ять та історична травма, тоталітаризм, колективна провина, втілено

в повісті Олени Захарченко із новим звучанням, вишуканою стилістикою та гумором. Так, саме з гумором, бо дитяча література, хай яких непростих торкається проблем, завжди має наснажувати оптимізмом.

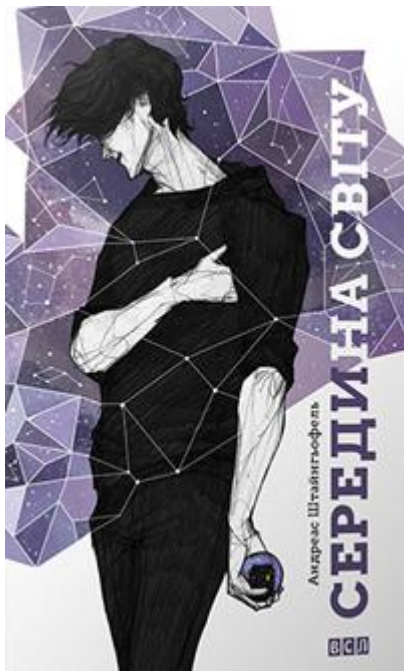

Тарас Шило. «Літак в небі».

Прихильники серіалів на зразок «Друзів», легеньких жартівливих історій про життя юних та безтурботних одразу засмакують цю книжку. Це розповідь про кількох друзів-старшокласників, які навчаються у Бориславській гімназії. Вони непогано вчаться, ходять до репетиторів і готуються до ЗНО. Окрім навчання, друзі ходять у походи, разом святкують Новий рік та дні народження. Почергово до кожного з них приходять кохання, а з ним і конфліктні та непередбачливі ситуації, які їм доводиться вирішувати.

У повісті немає філософських роздумів, психологічних портретів героїв, яскравих персонажів (ну, хіба що Юзик на їхньому фоні дещо дивакуватий). Дуже багато школи, підготовки до ЗНО та випускних іспитів.

Мова проста: невибаглива лексика, легкі буденні діалоги. Своєю поведінкою, поцілунками в щічку та наївними балачками книжкові герої відповідають радше 12-14 річним підліткам, аніж своїм реальним ровесниками 15-16 років.

Андреас Штайнгофель. «Середина світу»

Провінційне німецьке містечко. Всі всіх і про всіх все знають. З Америки сюди приїжджає 17-літня вагітна двійнею дівчина, яка згодом народжує дівчинку і хлопчика. Оповідь про їхнє підліткове життя й складає центральне місце в книжці. Але сюжет сконструйовано ретроспективними пазлами, і до останньої сторінки неможливо передбачити та розгадати усіх сімейних та особистих таємниць.

Окрім того, тут проговорюється незвична для українського (і не лише підліткового) читача тема гомосексуалізму. Хоча проблемною вона для автора не виглядає. Це лише певна відмінність.

Щодо традиційних сімей, то випадково-невипадково, але немає жодного зразка хорошої родини. І на цьому фоні гомосексуальні пари виглядають привабливішими та гармонійнішими. Хоча безпосередньої пропаганди гомосексуалізму у тексті немає. Зважаючи на певні натяки на сексуальні сцени, рекомендовано читати підліткам від 16 років.

Оксана Радущинська. Метелики в крижаних панцирах.

Читацькі запити останніх років досить чітко сформулювали: в українській підлітковій літературі бракує реалістичної прози, яка торкалася б непростих тем, таких, наприклад, як хвороба та інвалідність. Підліткова повість Радущинської – одна з кількох перших відповідей на цю потребу.

Головна героїня, дівчина Ярина, після автомобільної катастрофи прикута до інвалідного візка. Навколо неї – атмосфера відчуження, створена горем, неприйняттям, нерозумінням. Сховавшись у свій крижаний панцир, дівчина рятується від нових можливих потрясінь. Але одного дня виявляється, що і від повноцінного життя – теж. Не було б щастя, та нещастя допомгло. Один кримінальний випадок знайомить Ярину із симпатичним хлопцем, і раптом під крижаним панцирем починають жити метелики.

Зворушлива і романтична історія, хоч і не в усьому досконала, заслуговує на увагу читачів як книжка, яка не боїться складних тем і багато про що говорить уперше. А лінія кохання у повісті Оксани Радущинської – саме те, що треба для читання гарного літнього вечора.